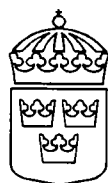

Socialförsäkringsutskottets yttrande

1990/91:SfU1y

Sverige och den västeuropeiska
integrationen

1990/91
SfU1y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 29 maj 1990 beslutat bereda berörda utskott tillfälle att yttra sig över ett antal motioner om EG. Socialförsäkringsutskottet begränsar sitt yttrande till yrkandena 7 och 8 i motion U521 av Inger Schörling m.fl. samt yrkandena 1 och 3 i motion U532 av Inger Schörling m.fl.

I motion U521 anförs att en anpassning till EGs regelsystem av det svenska folkpensionssystemet kan leda till att svenskar, som bott utomlands under hela eller delar av sin yrkesverksamma tid men som efter eller i anslutning till pensioneringen flyttat hem till Sverige, får lägre folkpension än i dag. Motionärerna begär därför i yrkande 7 ett tillkännagivande om att folkpensionen skall förbli en medborgerlig grundrättighet för alla svenska medborgare. Motionärerna anför vidare att en EG-anpassning även leder till en successiv anpassning av de sociala kostnaderna och därmed av de sociala förmånerna. I yrkande 8 begär motionärerna ett tillkännagivande om att den svenska generella socialförsäkringsmodellen inte får offras för EG-anpassningens skull.

Utskottet vill anföra följande.

EG-systemet bygger på principen att alla förvärvsarbetsande skall omfattas av socialförsäkringen i förvärvslandet oavsett i vilket land de är bosatta. Vidare får ett EG-lands nationella lagstiftning inte göra skillnad på försäkrade beroende på medborgarskap om de är medborgare i något EG-land. För att uppfylla dessa principer måste vissa förändringar göras i den svenska lagstiftningen. En anslutning till EGs system nödvändiggör även förändringar i kvalifikationsvillkoren för svensk folkpension. Riksförsäkringsverket har haft i uppdrag att utreda möjligheterna att utvidga den skyddade personkretsen enligt den allmänna försäkringen och anslutande förmånssystem, och uppdraget har redovisats den 11 juni 1990. Förändringar i folkpensionssystemet övervägs för närvarande av pensionsberedningen, som väntas avge sitt slutbetänkande i november 1990.

Eftersom vissa förändringar måste göras i det svenska socialförsäkringssystemet vid en anpassning till EG vill utskottet framhålla betydelsen av att man från regeringens sida med särskilt intresse bevakar socialförsäkringsfrågorna i EG-sammanhang. Utskottet förutsätter att konsekvenserna för den svenska socialförsäkringen ytterligare analyse-

ras, och utskottet anser att något uttalande om folkpensionssystemet i enlighet med yrkande 7 inte bör göras. Vad gäller yrkande 8 om den svenska generella socialförsäkringsmodellen vill utskottet erinra om den allmänna bedömning utrikesutskottet gjorde i sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:UU19, nämligen att det inte finns någon särskild grund för antagandet att en anpassning till EGs regler skulle behöva innebära en sänkning av våra krav i olika avseenden, även om det ibland måste bli fråga om förändringar. Vidare angavs att det inte finns anledning att tro att Sverige ens med ett mycket nära samarbete med EG kommer att behöva uppge centrala svenska värderingar. Socialförsäkringsutskottet anser att det mot denna bakgrund inte finns anledning att göra något tillkännagivande till följd av yrkande 8.

Utskottet föreslår således att utrikesutskottet avstyrker bifall till motion U521 yrkandena 7 och 8.

I motion U532 tas upp vissa aspekter på den svenska flykting- och invandringspolitiken. Motionärerna anför bl.a. att EG kommer att upprätta en gemensam yttre gräns och att EG-länderna därför måste komma överens om gemensamma visumkrav. Motionärerna begär i yrkande 1 ett tillkännagivande om att Sverige skall behålla sin frihet att självt bestämma över sin visumpolitik. Motionärerna åberopar även vissa påståenden om att medborgare i annat nordiskt land som inte är med i EG måste berövas de rättigheter som de nu har enligt de nordiska konventionerna och i stället reduceras till "gästarbetare". I yrkande 3 begär de ett tillkännagivande om att nordiska medborgare skall ha kvar sin rätt att bl.a. resa in i och uppehålla sig i Sverige.

Utskottet vill understryka vad utrikesutskottet anförde i sitt betänkande 1988/89:UU19, nämligen vikten av att en generös och solidarisk svensk flyktingpolitik skall upprätthållas, både vad gäller prövning av enskilda asylsökandes ärenden och beträffande överföring till Sverige av flyktingarna inom ramen för vår flyktingkvot. Enligt utrikesutskottet är det därför viktigt att vi breddar och fördjupar samarbetet på detta område. Utrikesutskottet anförde vidare att det även är mycket viktigt att den successiva avvecklingen av EGs inre gränskontroller, som kommer att ske, inte leder till inskränkningar i den nordiska passfriheten.

Socialförsäkringsutskottet anser att något ytterligare uttalande från riksdagens sida med anledning av motion U532 yrkandena 1 och 3 inte är påkallat.

Stockholm den 23 oktober 1990

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Gennser (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Margareta Persson (s), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (v), Ragnhild Pohanka (mp), Maud Björnemalm (s), Christina Pettersson (s) och Bertil Persson (m).

1990/91:SfU1y

Avvikande mening

Margó Ingvardsson (v) och Ragnhild Pohanka (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar med "EG-systemet" och slutar med "och 8." bort ha följande lydelse:

Enligt EGs principer får ett EG-lands nationella lagstiftning inte göra skillnad på försäkrade beroende på medborgarskap om de är medborgare i något EG-land. För att uppfylla denna princip måste förändringar göras i kvalifikationsvillkoren för svensk folkpension. Enligt utskottets mening kan det inte accepteras att en svensk medborgare, som bott utomlands under hela eller delar av sin yrkesverksamma tid men som vid pensioneringen flyttar hem till Sverige, inte får full folkpension. Utskottet anser därför att folkpensionen måste förbli en medborgerlig grundrättighet för alla svenska medborgare, och detta bör med bifall till motion U521 yrkande 7 ges regeringen till känna. Utskottet kan inte heller acceptera en försämring av det svenska socialförsäkringssystemet i övrigt utan anser i likhet med motionärerna i motion U521 yrkande 8 att principen om en generell socialförsäkring fortfarande skall gälla. Även detta bör ges regeringen till känna.

dels att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "är påkallat." bort ha följande lydelse:

För att EG skall kunna upprätta en gemensam yttre gräns måste EG-länderna komma överens om gemensamma visumkrav. Utskottet anser emellertid att Sverige även vid ett närmande till EG skall behålla sin frihet att självt bestämma över sin visumpolitik. Viktigt är även att nordiska medborgare liksom i dag skall ha rätt att resa in i och uppehålla sig i Sverige. Det anförda bör riksdagen med bifall till motion U532 yrkandena 1 och 3 ge regeringen till känna.

